

การจัดทำแผนชุมชนพึ่งตนเอง

ตำบลตลุก อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท

ข้อมูลพื้นฐานของตำบล

ตำบลตลุก อำเภอสรรพยา จ.ชัยนาท เป็นที่ราบลุ่มติดริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ในอดีตอาจมีความหมายไปถึงพื้นที่เป็นหลุมเป็นบ่อมีส่วนโค้งเว้าและเนินดินทรายมูล จากการไหลกัดเซาะของแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งยังมีปรากฏให้เห็นอยู่ พื้นที่ราบลุ่มต่ำจะมีน้ำไหลเป็นลำราง เข้าสู่หมู่บ้านและพาดผ่านหลายหมู่บ้าน ชาวบ้านจะใช้โอกาสของธรรมชาติเป็นการขนส่ง ค้าขาย และเดินทาง อาชีพหลัก ทำนา รับจ้าง ค้าขาย รับราชการ เลี้ยงสัตว์

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดกับตำบลเสื่อโฮก อำเภอเมือง

ทิศตะวันออก ติดกับตำบลหาดอาสา อำเภอสรรพยา

ทิศใต้ ติดกับตำบลบางหลวง อำเภอสรรพยา

ทิศตะวันตก ติดกับตำบลบ้านกล้วย อำเภอเมือง

ข้อมูลพื้นฐาน

- ครัวเรือน 2,211 ครัวเรือน
- ประชากร 9,424 คน
- พื้นที่ทำการเกษตร 29,959 ไร่
- ที่อยู่อาศัย 4,941 ไร่
- พื้นที่บ่อบาดาลเพื่อการเกษตร 30 ไร่

ประวัติความเป็นมา

ตำบลตลุก อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท เป็นพื้นที่ราบลุ่ม เรียบติดริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ในอดีตมีสภาพพื้นที่เป็นหลุมเป็นบ่อ มีส่วนโค้งเว้า และเนินดินทรายมูล จากการไหลกัดเซาะของแม่น้ำเจ้าพระยา มีแนวน้ำไหลเป็นลำรางเข้าสู่หมู่บ้านและพาดผ่านหลายหมู่บ้าน ซึ่งชาวบ้านใช้ในการคมนาคมขนส่ง และค้าขายมาเป็นเวลาช้านาน

ที่ตั้งของตำบลตลุก จะอยู่ห่างจากอำเภอสรรพยา 22 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดชัยนาท 15 กิโลเมตร มีขนาดพื้นที่ราว 52 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 31,517 ไร่ แบ่งการปกครองออกเป็น 12 หมู่บ้าน 2,211 ครัวเรือน ประชากรประมาณ 9,424 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา และรับจ้าง บางส่วนค้าขาย รับราชการ และอื่นๆ

ด้วยความเก่าแก่ของหมู่บ้านในตำบลตลุก ซึ่งได้ตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่มานานกว่า 300 ปี ทำให้คนส่วนใหญ่มีวิถีชีวิตแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความรัก ความผูกพันระหว่างคนในชุมชนท้องถิ่น จึงได้เกิดการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาในพื้นที่ด้านต่างๆ อาทิ เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กองทุนหมู่บ้าน กลุ่ม อสม. กลุ่มเกษตรชีวภาพ เป็นต้น จนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ.2548 ได้มีการจัดทำแผนแม่บทชุมชนตำบลตลุก เพื่อสืบค้นประวัติศาสตร์ของแต่ละหมู่บ้าน กระตุ้นให้เกิดการศึกษารวบรวมข้อมูล สภาพปัญหา และความต้องการในการพัฒนา เพื่อนำมาจัดทำเป็นแผนแม่บทชุมชนอันเปรียบเสมือนแผนชีวิตของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนท้องถิ่น ทั้งนี้ผลจากการศึกษาข้อมูลในด้านรายได้ ภาวะหนี้สิน และรายจ่ายของคนในตำบล ปรากฏดังนี้

ตารางแสดงข้อมูลรายได้และที่มาของรายได้

รายได้และที่มาของรายได้	บาท/ปี
รายได้จากอาชีพการเกษตร	36,007,176
รายได้จากอาชีพหัตถกรรม/การแปรรูป/ การโรงงาน	920,931
รายได้จากอาชีพการค้าขาย	6,682,518
รายได้จากอาชีพรับจ้าง	29,420,602
รายได้จากอาชีพบริการ	5,558,585
รายได้จากลูกหลานส่งมาให้	4,548,804
รายได้จากอื่นๆ	13,899,310
รวม	97,037,926

ตารางแสดงข้อมูลหนี้สินและภาวะหนี้สิน

หนี้สินและภาวะหนี้สิน	บาท/ปี
ชกส.	7,729,890
สหกรณ์	7,647,800
กองทุน/กลุ่มชุมชน	17,992,500
นอกระบบ	2,789,200
ญาติพี่น้อง	2,438,000
อื่นๆ	3,128,400
รวม	41,725,790

ตารางแสดงข้อมูลรายจ่าย

หมวดรายจ่าย	บาท/ปี
ค่าอาหาร	11,995,260
อาหารสำเร็จรูป/เครื่องปรุง	8,191,676
เครื่องดื่ม/ขนม	4,091,168
ยารักษาโรค	1,260,158
ค่าของใช้ต่างๆ	7,858,820
ค่าใช้จ่ายในการศึกษา	4,607,501
ค่าใช้จ่ายในการผลิต	24,457,186
ค่าผ่อนหนี้	10,243,645
ค่าใช้จ่ายทางสังคม	2,780,664
รวม	75,486,078

สถาบันการศึกษาและศาสนา

โรงเรียนประถมศึกษา 2 แห่ง
โรงเรียนมัธยมศึกษา 2 แห่ง
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4 แห่ง
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 1 แห่ง

สถานเอนามัย 2 แห่ง
ศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน 2 แห่ง
วัด 4 แห่ง ศาลเจ้า 3 แห่ง

กลุ่มองค์กร

กลุ่มองค์กรชุมชนต่างๆในตำบลตลุก ล้วนมีบทบาทสำคัญในการแก้ปัญหาต่างๆ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง เพื่อนำไปสู่การพึ่งตนเอง ส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งทุนให้กับสมาชิกเพื่อการประกอบอาชีพ รวมถึงการจัดหาสิ่งจำเป็นที่สมาชิกต้องการ กิจกรรมที่เกิดขึ้นได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มเกษตร กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มเกษตรชีวภาพ

ความเป็นมาการก่อเกิดของกระบวนการจัดทำแผนชุมชน

แนวทางของแผนพัฒนาชุมชน แผนแม่บทชุมชนเป็นเครื่องมือหลักที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมในฐานะผู้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาและเป็นผู้ได้รับประโยชน์ หรือผลกระทบโดยตรงจากการพัฒนา ส่วนการพัฒนาด้านเศรษฐกิจเป็นเพียงเครื่องมือเสริมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น นำไปสู่ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยอย่างยั่งยืน เครือข่ายแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเองจังหวัดชัยนาท ได้นำทีมงานเข้าพบปรึกษาหารือกับปลัดจังหวัด คือ นายวิฑิต เจียรระนัย และได้มีการเชื่อมโยงกับผู้ว่าราชการจังหวัด จึงเป็นการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาคี

จากการสำรวจข้อมูลในการจัดทำแผนชุมชน รวบรวมได้ดังนี้

- รายได้รวม	97,037,926 บาท
- รายจ่ายรวม	75,486,078 บาท

ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมดังกล่าวได้นำไปสู่การจัดทำแผนแม่บทชุมชนตำบลตลุก โดยมีวิสัยทัศน์ที่สำคัญ คือ “ชุมชนเข้มแข็ง รายได้ดี มีงานทำ หนี้สินลด หมดความยากจน” พร้อมทั้งได้จัดทำแผนการพัฒนาชุมชนเพื่อให้บรรลุตามยุทธศาสตร์ ดังกล่าว

กิจกรรมที่เกิดจากการทำแผนชุมชน

หมู่ 1 กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ด กลุ่มข้าวซ้อมมือ

หมู่ 3 กลุ่มผ้าบาติก ผ้ามัดย้อม ดอกไม้โยบัว กัดลายกระจก วิสาหกิจชุมชน พืชสวนครัวปลอดสารพิษ

หมู่ 12 กลุ่มประดิษฐ์หุ่นฟางนกเล็ก

ผู้ประสาน

นายดำรงค์ ดำรงพันธ์

72/2 หมู่ที่ 2 ตำบลตลุก อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท โทรศัพท์ 086-202-4300